

การศึกษาระบบขนส่งสาธารณะในเมืองนครสวรรค์

The Study of Public Transportation System in Muang Nakhon Sawan

คำนำ

ปัญหาจราจรในเมืองนครสวรรค์ ช่วงเวลาเร่งด่วนนับวันจะยิ่งตึงเครียดมากขึ้น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนครสวรรค์เป็นเมืองหน้าด่านของภาคเหนือเป็นศูนย์กลางความเจริญหลาย ๆ ด้าน เช่น การศึกษา การเงิน เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ฉะนั้นหากไม่มีการศึกษาลักษณะความต้องการพื้นฐานให้ละเอียด โดยเฉพาะข้อมูลปริมาณการเดินทางรวมถึงพฤติกรรมการเดินทางของประชากร นโยบายที่จะใช้เพื่อวางแผนด้านจราจร-ขนส่ง ก็อาจจะขาดความสมบูรณ์ไม่สนองตรงกับสภาพปัญหาได้

โดยทั่วไปการเดินทางหรือความต้องการเดินทางของประชากรแบ่งได้เป็นสองลักษณะ คือ การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลและการเดินทางโดยรถยนต์สาธารณะ การศึกษาวิจัยนี้จะศึกษาระบบขนส่งสาธารณะในเมืองนครสวรรค์ เนื่องจากหากมีการวางแผนระบบขนส่งสาธารณะให้ดีขึ้นจะทำให้ประชาชนหันมาใช้ระบบขนส่งสาธารณะเพิ่มขึ้นจะช่วยลดปริมาณการจราจรบนถนน ยังลดการสูญเสียพลังงานเชื้อเพลิงเป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม

การวางแผนทางด้านการจราจร-ขนส่ง ปกติมีเครื่องมือการที่สำคัญคือแบบจำลองเพื่อการวางแผนซึ่งจะประกอบด้วยแบบจำลองชนิดต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน (Sequential Four - Step Model) ได้แก่ แบบจำลองการเกิดการเดินทาง (Trip Generation Model) แบบจำลองการกระจายการเดินทาง (Trip Distribution Model) แบบจำลองการเลือกประเภทการขนส่ง (Modal Split Model) และแบบจำลองการแจกแจงเส้นทาง (Trip Assignment Model) แบบจำลองเหล่านี้จะพัฒนาขึ้นจากฐานข้อมูลลักษณะการเดินทางของประชากรในแต่ละพื้นที่ศึกษา เมื่อแล้วเสร็จสามารถนำไปประยุกต์เพื่อวิเคราะห์ประกอบการพิจารณาด้านนโยบายการแก้ไขปัญหาการจราจร-ขนส่งได้ และเนื่องจากแบบจำลองแต่ละประเภทต่างก็มีความสำคัญและประโยชน์มากมายขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาสูงมากด้วย งานศึกษาวิจัยนี้จะเน้นเพียงการพัฒนาแบบจำลองการเลือกประเภทการขนส่งเพื่อสะท้อนถึงสัดส่วนการเดินทางด้วยประเภทการขนส่งต่าง ๆ และศึกษาถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยใน

การเลือกใช้ระบบขนส่งสาธารณะ เช่น ความเร็ว ระยะเวลาในการเดินทาง ความล่าช้าในการเดินทาง และทัศนคติความคิดเห็นของผู้ใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาปรับปรุงระบบการขนส่งสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้รถสาธารณะ เช่น ความเร็ว ความล่าช้า ทัศนคติของผู้ใช้บริการรถสาธารณะ
2. เพื่อศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลทำให้เกิดการเดินทางโดยรถสาธารณะของประชากรในพื้นที่เมืองนครสวรรค์
3. เพื่อสร้างลักษณะการเลือกประเภทการขนส่งของประชากรในเมืองนครสวรรค์

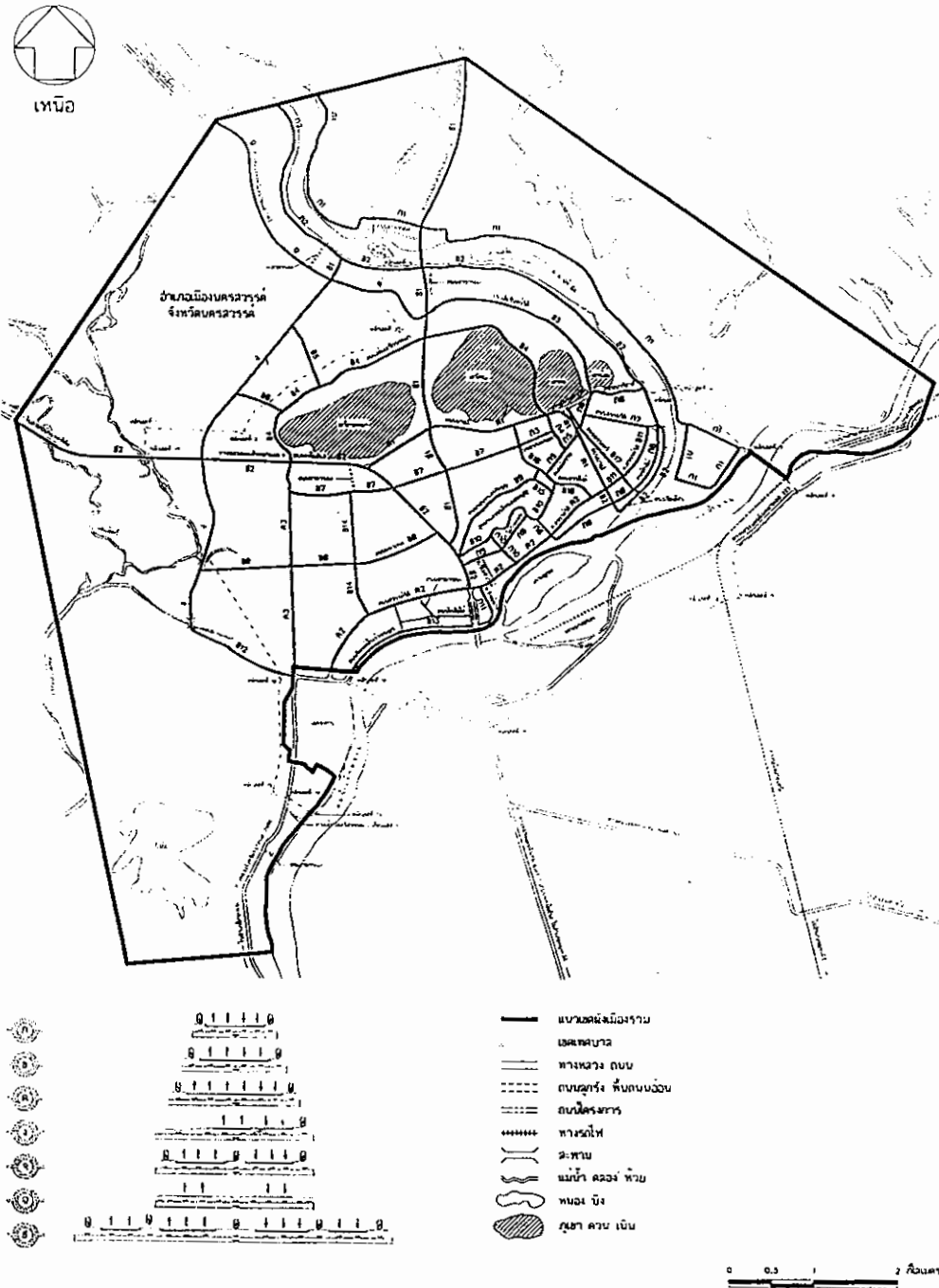
ขอบเขตและพื้นที่ศึกษา

งานวิจัยจะศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บริการรถสาธารณะ ทัศนคติความคิดเห็นของผู้ใช้บริการรถสาธารณะ ความเร็ว ความล่าช้าของรถสองแถว และพัฒนาแบบจำลองการเลือกประเภทการขนส่ง(Modal Split Model) โดยจะศึกษาเฉพาะพื้นที่ภายในเขตผังเมืองรวมเมืองนครสวรรค์เท่านั้น เนื่องจากครอบคลุมพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการจราจรขนส่ง และเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเมืองนครสวรรค์

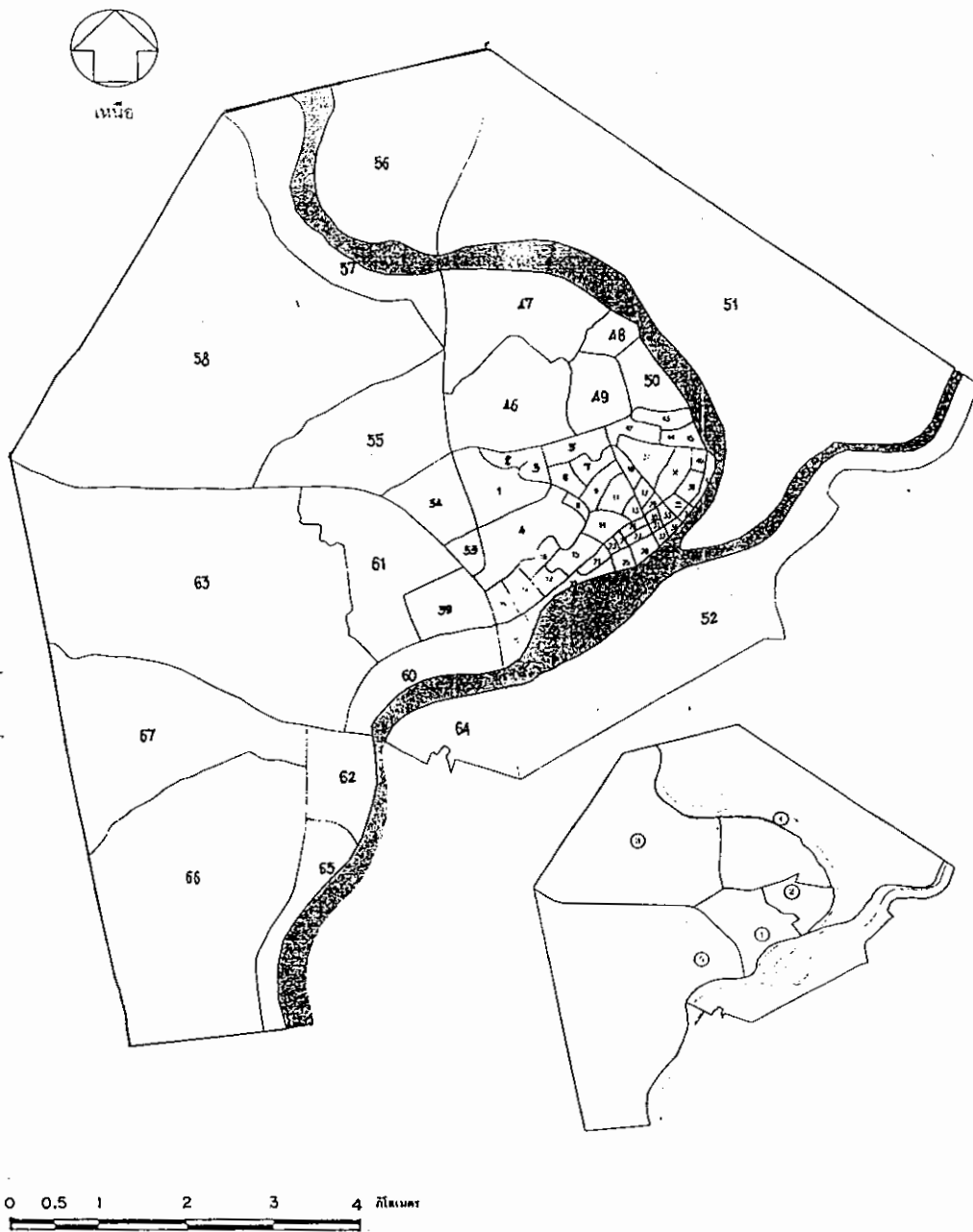
พื้นที่ในเขตผังเมืองนครสวรรค์จากการปรับปรุงครั้งที่ 2 (กรมการผังเมือง 2536) ประกอบด้วยพื้นที่ 64.6 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลทั้งหมดและพื้นที่ตำบลใกล้เคียง งานวิจัยได้แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นพื้นที่ย่อย จำนวน 67 พื้นที่ย่อย (Zone) ภาพที่ 1, 2 และ 3 แสดงเขตพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ย่อย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการขนส่งสาธารณะเมืองนครสวรรค์ โดยผลการศึกษาจะสะท้อนให้เห็นถึง ความเร็ว ระยะเวลาในการเดินทาง ความล่าช้า และทัศนคติความต้องการของผู้ใช้บริการรถสาธารณะ
2. ทำให้ทราบพฤติกรรมการเลือกประเภทการขนส่ง
3. เป็นพื้นฐานและพัฒนาการวางแผนด้านการคมนาคม และการขนส่งเมืองนครสวรรค์ในอนาคตต่อไป

ภาพที่ 2 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา
ที่มา : กรมการผังเมือง (2536)

ภาพที่ 3 เขตพื้นที่ย่อย